

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/62/2015
Identifikačné číslo spisu:	4114010112
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Libor Duľa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4114010112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Petra Krajčoviča a JUDr. Petra Paludu, v trestnej veci proti obvinenému M. C. , pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2015 v Bratislave o dovolaní obvineného M. C. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. novembra 2014, sp. zn. 2 To 87/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. C. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len krajský súd) rozhodol o odvolaní obžalovaného M. C. proti rozsudku Okresného súdu Nitra (ďalej len okresný súd) z 29. júla 2014 sp. zn. 6Tk 1/2014 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. sa napadnutý rozsudok zrušuje vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovanému ukladá podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., trest odňatia slobody v trvaní 14 (štrnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na výkon trestu sa obžalovaný zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák sa obžalovanému ukladá trest prepadnutia veci a to noža o celkovej dĺžke 24 cm s dĺžkou čepele 13 cm.

Podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný M. C. zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr.zák., ktorý mal spáchať na tom skutkovom základe, že:

dňa 29.04.2013 v čase okolo 23.20 hod. v Nitre na sídlisku Klokočina, na detskom ihrisku nachádzajúcom sa v priestore medzi obytnými domami na ulici Novomeského číslo 25, Novomeského číslo 17, Novomeského číslo 13 a Materskou škôlkou na Novomeského ulici 20 po predchádzajúcom

spore a verbálnom konflikte s Y. W., tohto kuchynským nožom o celkovej dĺžke 24 cm s rukoväťou svetlej farby a dĺžkou čepele 13 cm, šírkou čepele v strede 1,8 cm, ktorý držal v pravej ruke, jedenkrát bodol veľkou intenzitou do oblasti ľavej hornej časti hrudníka, následkom čoho Y. W. padol na zem a utrpel ťažké zranenia to bodné poranenie hrudníka tesne pod ľavou kľúčnou kosťou a jedno povrchové rezné poranenie na ľavom predlaktí, pričom na následky týchto zranení Y. W. utrpel krvácajúci šok pri zakrvácaní do ľavej pohrudnicovej dutiny s priebodom ľavých pľúc a hrudnej srdcovnice, následkom čoho zomrel.

Za to mu bol podľa § 145 ods. 1 Tr.zák. nezistiac poľahčujúce okolnosti podľa § 36 Tr.zák., zistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ Tr.zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Tr.zák. uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 17 rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr.zák. súd obžalovaného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr.zák. mu bol uložený trest prepadnutia veci a to noža o celkovej dĺžke 24 cm s dĺžkou čepele 13 cm.

Podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

Podľa § 76 ods. 1 Tr.zák. s použitím § 78 ods. 1 Tr. zák. bol obžalovanému uložený ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. zák. súd zaviazal obžalovaného, aby uhradil poškodenej R. W., nar. XX.XX.XXXX v W., trvale bytom W., S. XX spôsobenú škodu vo výške 9.325,48 eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. súd poškodenú R. W., nar. XX. XX. XXXX v W., trvale bytom W., S. XX, odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený písomným podaním obhajcu, doručeným súdu 5. júna 2015.

Ako právny dôvod dovolania označil obvinený dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) sú v dovolaní uvedené okolnosti, ktorých podoba je obsahovo tlmočená v nasledujúcej časti odôvodnenia, ktorá sa aj s uplatnenými dovolacími námietkami vyporiadava.

Prokurátor a splnomocnenec poškodeného navrhli dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) vec preskúmal a zistil, že nie je dôvod na odmienutie dovolania z formálnych dôvodov (§ 371 ods. 1 písm. a/, b/ alebo d/ až f/ Tr. por.).

Zároveň však zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 (ods. 1) Tr. por.

Dovolacie námietky sú uvedené v časti II a/ a II b/ písomného dovolania.

Prvá časť námietok argumentačne smeruje ku hodnoteniu dôkazov, a teda ku preskúmvaniu skutkových zistení oboch konajúcich súdov.

Skutkový stav však v dovolacom konaní vedenom na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Trestného poriadku nemožno preskúmvávať, nakoľko to zákon v písmene i/ naposledy označeného ustanovenia výslovne zakazuje.

Podľa tohto ustanovenia dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a

úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Porušenie zákazu skúmania a zmeny súdom zisteného skutku by znamenalo vážne porušenie jedného zo základných postulátov demokratického a právneho štátu, ustanovenia Čl. II ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ ide o citáciu z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) I. ÚS 485/2013, tento reaguje na napádanie skutkových záverov krajského súdu sťažovateľom, a to v tej rovine, že „by bolo možné uvažovať o tom, že je daný dôvod na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku“.

Ide teda o okolnosť vysporiadania sa dovolacím súdom v rámci jeho právnych úvah s možnosťou použitia dotknutého dovolacieho dôvodu na skúmanie skutkových záverov (zistení) súdu, resp. napadnutého rozhodnutia, pretože zo zistených dôkazov nebolo podľa sťažovateľa možné dospieť k záveru, že sa dopustil predmetného skutku (trestného činu).

Také vysporiadanie sa dovolací súd s negatívnym výsledkom činí a konštatuje, že nemožno považovať za ústavne konformný výklad zákona, pri ktorom by štátny orgán postupoval určitým spôsobom napriek výslovnému zákazu takého postupu (... nemôže skúmať a meniť). Naopak, išlo by o prípad tzv. svojvôle, ignorácie zákona a zotretie rozdielu medzi zákonodarnou a súdnou mocou.

Opačná (v príslušnom smere) koncepcia dovolacieho konania systematicky zapadá do sústavy opravných prostriedkov podľa rekodifikovaného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy mimoriadneho opravného prostriedku (sťažnosť pre porušenie zákona), ktorým bolo možné napadnúť akékoľvek porušenie zákona, aktuálne musí byť splnený niektorý zo zákonom ustanovených dovolacích dôvodov. Sťažnosť pre porušenie zákona však mohol podať len generálny prokurátor a minister spravodlivosti, kým de lege lata je dovolanie dostupné v zásade pre každého obvineného.

Taký postup zvolený zákonodarcom je vecne - logický, keďže dovolacie konanie, ktoré môže podaním dovolania začať široký okruh subjektov, nie je (a nemôže byť) „druhým kolom“ konania odvolacieho, pri ktorom je možné napadnúť aj skutkové zistenia (a najvyšší súd nemôže byť sekundárnym odvolacím súdom pre všetky konania). Pri dovolaní podanom pre niektorý z dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa tak uplatňujú len zákonom určené závažné nedostatky aplikácie hmotného a procesného práva.

Ako vyplýva aj z aktuálne prijatého stanoviska najvyššieho súdu k obsahovo podobnej otázke:

„Ustanovenie Čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovené zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nezáleží na tom, či ide o právo vyplývajúce aj priamo z ústavy alebo „len“ zo zákona.“

Preskúmanie skutkových zistení v dovolacom konaní však nie je vylúčené, a to pri dovolaní podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktoré podáva minister spravodlivosti, a to na podnet (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku). Osobou podnecovateľa môže byť (z hľadiska výnimky uvedenej v naposledy označenom ustanovení) aj obvinený, nakoľko tento zo skutkových dôvodov nemôže podať odvolanie (ak však spĺňa kritériá uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Skutkový prieskum je teda inou súčasťou procesnej konštrukcie dovolacieho konania, než je dovolanie podané obvineným.

Nemožno argumentovať rozhodnutiami súdov (vrátane ústavného) Českej republiky, nakoľko tamojšia

právna úprava obdobného dovolacieho dôvodu je vo významnej okolnosti odlišná.

Podľa § 265b ods. 1 Trestného rádu Českej republiky „dovolání lze podat, jen - je-li tu některý z následujících důvodů: - g) rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení,“.

Absentuje teda výslovný zákonný zákaz skúmania a zmeny súdom zisteného skutku, ktorý je uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/, v časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku. Interpretačné medze sú pri takej (českej) právnej úprave podstatne širšie (k tomu pozri aj R 14/2015 - čiastka 2/2015).

Nemožno teda preskúmať časť námietok, označených v dovolaní ako „nesprávnosť vyhodnotenia dôkazov“.

Pod bodom II/a je namietaná aj arbitrárnosť rozhodnutia, rovnako však nesprávne.

Bez ohľadu na okolnosť, že v zmysle § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolanie nie je prípustné len proti odôvodneniu rozhodnutia - odôvodnenie rozhodnutia nie je arbitrárne, resp. svojvoľné vtedy, ak jeho závery, resp. závery rozhodnutia ako celku (teda aj výroku) nezodpovedajú predstave strany v konaní, ktorá neuspela.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v preskúmvanej veci spĺňa všetky parametre ustanovenia § 168 Trestného poriadku, pričom je na hranici v ňom uvedenej požiadavky „stručnosti“ v oblasti skutkových zistení, a to práve v opačnej pozícii, než je absencia dostatočného odôvodnenia - v podstatných bodoch je odôvodnenie podrobné.

K namietanému nezohľadneniu znaleckého posudku predloženého obhajobou je potrebné uviesť, že rozsudok okresného súdu sa ním zaoberá na č. I. 13 a následne 15 a 16, kde sa zároveň vysvetľuje, prečo pri hodnotení súdu „neobstál“ oproti znaleckému posudku MUDr. Nevicekej a MUDr. Závodného - odvolací súd sa zaoberá touto problematikou na č. I. 7 svojho rozsudku.

Obdobné je to aj vo vzťahu k výpovediam svedkov, u ktorých dovolanie namieta nevysporiadanie sa s nimi (T., T., A., Z.). Tieto výpovede reflektuje odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa a vo vzťahu k odvolacím námietkam aj odôvodnenie rozsudku krajského súdu (T., T.), a to so zdôraznením, že priamym svedkom činu bol len svedok M.. Osobitný dôraz sa kladie na objektivizáciu skutkových zistení znaleckým dokazovaním, a to so zvýšenou pozornosťou vo vzťahu ku vyvráteniu obrany obžalovaného.

Keďže obhajobné tvrdenia obžalovaného sa nezmenili a premietli sa do odvolacích námietok, je správny postup odvolacieho súdu, pokiaľ okrem vlastných úvah vo zvyšku riešenej problematiky odkazuje na dostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Opak by bol formalistickým „odpisovaním“ od nižšej súdnej inštancie.

Sám dovolateľ pritom (tiež správne) uvádza, že odvolací súd nemusí zodpovedať na každú otázku nastolenú v odvolaní.

Ide o riešenie otázok, ktoré sú podstatné a vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa sú (mohli by byť) sporné.

V tomto smere je v posudzovanej veci najdôležitejšie vysporiadanie sa s obranou obžalovaného, a to na báze znaleckého dokazovania, čím sa krajský súd zaoberá explicitne a v dostatočnom rozsahu.

Úlohou dovolacieho súdu, v kontexte uplatniteľných ústavnoprávnych aspektov tvrdenej arbitrárnosti rozhodnutia, pritom nie je preskúmať (ako vyplýva aj z vyššie uvedenej charakteristiky dovolacieho konania) vecnú správnosť dôkazných úvah. Jeho úlohou je overiť, či konajúce súdy, vrátane odvolacieho, venovali relevantným otázkam dostatočnú pozornosť.

Odpoveď na túto otázku je pozitívna a dovolateľ sa len pokúša do dovolacieho konania duplicitne vnieťť odvolací prvok (skutkovo - dôkazného prieskumu). Ním uplatnené okolnosti stoja mimo dovolacích dôvodov, čo podmieňuje odmietnutie dovolania pre jeho zrejmu nedôvodnosť podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku.

Rovnaký postup je potrebné zvoliť aj pri námietkach označených ako „nesprávne právne posúdenie skutku“.

Tu dovolateľ totiž namietá, že zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa nevyplyva spáchanie trestného činu, z ktorého bol uznaný za vinného (§ 145 Trestného zákona), čo podmieňuje týmto tvrdením:

„Z opisu skutku v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že dovolateľ jedenkrát bodol poškodeného do oblasti tesne pod kľúčnou kosťou. Toto miesto však nie je miestom na ktorom sa nachádzajú životne dôležité orgány. Zo skutkovej vety rozsudku teda nevyplyva vražedný úmysel.

V nadväznosti na základ takto formulovanej skutkovej vety by do úvahy mohlo pripadať aj uznanie viny zo zabitia podľa § 147 alebo 148 Trestného zákona.“.

K tomu dovolací súd uvádza, že v skutku je popísané ako konanie obvineného (bodnutie nožom s dĺžkou čepele 13 cm a šírkou 1,8 cm pravou rukou, veľkou intenzitou do oblasti ľavej hornej časti hrudníka), tak aj následok (ťažké zranenia a to bodné poranenie hrudníka tesne pod ľavou kľúčnou kosťou a jedno povrchové rezné poranenie na ľavom predlaktí, pričom na následky týchto zranení Y. W. utrpel krvácajúci šok pri zakrvácaní do ľavej pohrudnicovej dutiny s priebodom ľavých pľúc a hrudnej srdcovnice, následkom čoho zomrel), a rovnako tak aj príčinná súvislosť medzi konaním a následkom (vyjadrená slovami „následkom čoho“). Subjektívna stránka - úmysel smerujúci k usmrteniu je zrejmý z popisu konania obvineného, a to práve vzhľadom na použitý nástroj a spôsob a lokalizáciu bodnutia. Ide o vetu skutkovú, a nie právnu, preto sa v nej necituje formulácia použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona (iného úmyselne usmrť, resp. usmrtil), ktorá je citovaná v kvalifikačnej časti výroku o vine.

Okolnosť, že usmrtenie bolo spôsobené bodnutím obvineného (a nie inak) je súčasťou skutku, ktorého správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať a meniť (aj bez ohľadu na notoriету možnosti zasiahnuť životne dôležité orgány bodnutím do ľavej časti hrudníka nožom s čepeľou dĺžky 13 cm) - preto je okolnosť namietaná dovolateľom rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch mimo uplatniteľných dovolacích dôvodov a dovolanie bolo aj vo vzťahu k nej potrebné odmietnuť ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.